

K dosažení nepřetržitosti útoku

Redakčně upravený a zkrácený článek generálmajora I. M. Sivaka, kandidáta vojenských věd, docenta, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja mysl“ č. 12/1985.

Vedení nepřetržité bojové činnosti vojsk za útoku s maximálním vypětím sil až k dosažení konečných cílů operace se stalo jedním z hlavních principů vojenského umění. Rychlost útoku je zabezpečována:

- úplným využitím bojových možností vojsk s rozhodnými cíli,
- hlubokou operační sestavou svazů (svazků) a jejich přípravou k aktivní a směle činnosti ve dne i v noci, v jakýchkoli přírodních podmínkách,
- předstížením nepřítele v uskutečnění opatření, která směřují ke zmaření útoku,
- včasným zasazením druhých sledů a záloh do sražení,
- pružným manévrem vojsky a palbou, zejména ke smělému přenesení úsilí na perspektivnější směry,
- obklíčením a rychlým zničením úderných sil nepřítele,
- pečlivě zplánovaným vystřídáním vojsk, která působí v prvním sledu,
- přesně organizovaným obnovením bojovosti útvarů, svazků, které utrpěly velké ztráty,
- udržováním vysokého morálního ducha vojsk,
- dovedným velením vojskům v operaci.

Ze zkušeností z minulých válek se vši přesvědčivostí vyplývá, že zmaření plánovaných útočných operací bylo v první řadě především důsledkem narušení principu nepřetržitosti útoku a nerozhodnosti

v činnosti vojsk; neumění velitelů rozvíjet úspěch dosažený na počátku aktivní bojové činnosti; oslabení úderu vojsk v době, kdy vznikala pro nepřítele kritická situace; nezpůsobilost velitelů rychle reagovat na změněné podmínky bojové situace; pomalost při narůstání úsilí vojsk z hloubky; neumění dovedně využívat k dosažení vítězství takových faktorů, jako jsou válečná leť a zdůvodněné riskování. Jako důsledek toho nepřítel stačil přeskupovat své síly, přisunovat zálohy z hloubky na ohrožené směry, včas vyvést vojska z prostoru projevujícího se obklíčením, odrážet naše úderky nebo vést protiúder, podstatně snížit tempo postupu útočících svazů a organizovat pevnou obranu v hloubce na nové obranné čáře.

V letech Velké vlastenecké války uskutecnila Sovětská armáda desítky útočných operací, které končily skvělým vítězstvím sovětských zbraní. Úspěch v nich závisel na mnoha faktorech, mezi nimiž významné místo patří umění uvedení principu nepřetržitosti bojové činnosti do života. Výstižným příkladem jeho dovedného použití v praxi je viselsko-oderská operace, v jejímž průběhu vojska 1. běloruského frontu a 1. ukrajinského frontu v lednu až únoru roku 1945 útočila v pásnu širokém přes 500 km a na konci operace je rozšířila na 1000 km, za 23 dní bez jakýchkoli přestávek postoupila do hloubky obrany nepřítele až 500 km se středním tempem téměř 23 km denně. Tankové armády, zasazené do sražení k narůstání úderů, úto-

čily denně průměrně tempem 45 km, v jednotlivých dnech i do 70 km.

Rychlého rozvíjení útoku v této operaci bylo dosahováno:

- dovedným a rozhodným soustředěním palby dělostřelectva a úderů letectva na rozhodujících směrech a pružným manévrem vojsk, zvláště dělostřelectvem, letectvem a jejich palbou,

- vedením silných, hlubokých roztínových úderů na nepřítele, což zbavilo hitlerovské velení možnosti postupně zaujmát obranu na připravených čarách mezi Vislou a Odrou, vyčerpat a zastavit vojska frontů,

- zasazením tankových armád, tankových a mechanizovaných sborů do sražení k dokončení průlomu jeho obrany a rozhodného rozvíjení dosaženého úspěchu,

- násilným přechodem vodních překážek z chodu,

- smělym manévrem silami a prostředky k přenesení úsilí z jednoho směru na druhý a obejítí uzlů odporu, velkých měst a průmyslových prostorů,

- dovednou organizací pronásledování nepřítele,

- periodickým střídáním jednotek, útvarů a svazků, které byly bezprostředně v prvním sledu vojsk, poskytnutím jim času k obnovení bojových schopností, ošetření techniky a odpočinku vojsk,

- údržbou a budováním komunikací ve vysokých tempích.

To vše zbavilo nepřítele schopnosti obnovit souvislou frontu obrany a připravit organizovaný odpor na nových čarách. Sovětským vojskům to umožnilo rozvíjet rychlý útok a z chodu obsazovat předmostí na západním břehu Odry ve vzdálenosti 60 km od Berlína.

Je nutné zdůraznit, že v letech minulých války byly nejrychleji rozvíjeny ty operace, které již v období přípravy, na základě dobře promyšleného rozhodnutí velitele, byly pečlivě plánovány a všestranně koordinovány podle úkolů, čar a času činnosti různorodých sil, jež se jich zúčastnily. Proto na speciálních velitelsko-štábních cvičeních nebo válečných hrách s velitelským sborem polních velení frontu, armád a svazků bylo procvičováno vedení operace do celé její hloubky s přihlédnutím k pravděpodobné činnosti nepřítele. V průběhu takových opatření byla plánovaná operace důkladně procvičována (jakoby modelována). To umožňovalo včas předvídat racionální využívání sil a prostředků podle směřů a čar, jejich dovedné použití v průběhu útoku zabezpečovalo vojskům frontu nepřetržitě rozvíjení úspěchu do celé hloubky stanovených úkolů.

Bojové zkušenosti svědčí o tom, že zahájený útok je nezbytné vést rychle, rozhodně a aktivně, s maximálním vypětím sil, ve dne i v noci, bez operačních přestávek tak, aby bylo možné rychleji proniknout do hloubky obrany nepřítele, zmařit jeho plány, vnutit mu svou vůli, paralyzovat odpor, v nejkratší době dosáhnout vítězství.

Tyto zásady sovětského vojenského umění, které jsou zobecněním zkušeností z minulých válek, neztratily na svém významu ani v současné době.

Princip nepřetržitosti a rychlosti útoku v soudobých operacích se naplňuje novým obsahem. Je to podmíněno především zásadními kvalitativními změnami v rozvoji prostředků ozbrojeného zápasu, ve způsobech vedení útočných operací. Vyzbrojení vojsk nejnovějšími typy jaderných a konvenčních zbraní, jejich motorizace a aerizace mají určující vliv na formy a způsoby válečné činnosti. Prořadou úlohou při plnění hlavních úkolů zničení bránících se vojsk mají nyní prostředky jaderného a palebného ničení. Je známo, že útok je v podstatě umění harmonického spojení palby, úderu a manévru. Přitom v kombinaci těchto součástí útoku absolutně patří blízké a daleké, především přesné palbě. Úder a manévry musí směřovat k efektivnímu využívání palebných úderů silami pozemního a vzdušného sledu vojsk.

Palba, úder a manévry ve srovnání s minulou válkou musí být uskutečňovány nejen na čáře dotyku vojsk stran, ale mít i hluboký a rozsáhlý charakter. Jde o současné působení na nepřítele do celé hloubky jeho operační sestavy ve všech sférách: na zemi, ve vzduchu i na moři. A to zásadně mění samotný obsah principu nepřetržitosti a rychlosti útoku. Nový obsah vyplývá především z podstatně vyšších bojových možností vojsk. Jejich vysoká palebná síla umožňuje vytvářet trhliny v obraně nepřítele nejen mnohonásobně převyšujícími silami na úsecích průlomu, ale i soustředováním vysoce přesné palby, a to na velkém počtu úseků. Jinak řečeno, nový kvalitativní skok v rozvoji prostředků palebného ničení umožňuje jiným způsobem přistupovat k problémům průlomu obrany a rozvíjení úspěchu, přejít od postupného ničení nepřítele k současnému. Podobně tak jak se palba stává vedoucí a základní otázkou, tak i obchvat nepřítele ze vzduchu mění se v základní otázku využívání výsledků palebných úderů, vedených současně do celé hloubky jeho sestavy.

Je nutné zdůraznit, že nesmírné rostoucí mohutnost a efektivnost palby skýtají

důvod hovořit na jedné straně o jejím rozhodujícím významu při dosažení úspěchu od samotného počátku silných palebných úderů, na druhé straně o vzniku nebezpečí zmaření útoku v případě, že nebudou přijata potřebná opatření ochrany proti působení vysoce přesných konvenčních zbraní. V této spojitosti problém nepřetržitosti útoku je v přímé závislosti na kvalitě plnění dvojediného úkolu: efektivního ničení nepřítele do celé hloubky jeho sestavy a spolehlivé ochrany vlastních vojsk proti prostředkům palebného ničení druhé strany.

Mezi nejdůležitější objekty je nutné zařadit ty, jejichž zničení bude mít za následek dezorganizaci velení vojskům a zbraním nepřítele a snížení jeho jaderného a palebného potenciálu. Tento úkol je možné nejspíše plnit jak způsobem fyzického zničení nejdůležitějších objektů, tak i jejich umlčením prostředky radioelektronického boje.

Soudobé prostředky ozbrojeného zápasu umožňují novým způsobem řešit určování úkolů, jak i výsledků současného působení na vojska a síly nepřítele. Západní odborníci uznávají, že po vyzbrojení vojsk NATO jadernými a vysoce přesnými zbraněmi vznikla možnost v krátké době mířenými údery ničit nejdůležitější objekty nepřítele do celé hloubky jejich rozmístění, vyřazovat z boje nejen první ale i druhé sledy (zálohy) a takovým způsobem podstatně oslabovat pevnost obrany.

Mezi všemi problémy zabezpečení nepřetržitosti útoku zaujímá dnes v této souvislosti jedno z prvních míst úkol současného rozvíjení bojové činnosti útočících vojsk nejen čelně, ale i v týlu nepřítele. Palbou a smělou činností zejména vysoce mobilních sil v hloubce operační sestavy obránce je nezbytné paralyzovat odpor nepřítele, izolovat jeho zálohy a zmařit jejich manévry, zabezpečit zničení nepřátelských uskupení a jejich prvků po částech. Význam takové směle a rozhodné činnosti v důsledku zvětšení dopravních možností k přepravě vojsk a bojové techniky vzduchem bude neustále narůstat, zejména potom, kdy do jejich výzbroje budou zavedeny dokonalejší vzdušné prostředky velkých rozměrů, schopné zvedat a přesunovat soudobou techniku s obsluhujícím personálem.

Při plnění tohoto problému patří důležitá úloha směle činnosti vzdušných a námořních výsadek různého rozsahu a určení. Jejich použití v soudobých útočných operacích lépe zabezpečí včasné využití výsledků mohutných palebných úderů, vedených do celé hloubky operační sestavy

svazů nepřítele. Svou aktivní činností výsadky společně s vrtulníkovými jednotkami, představenými a obcházecími odřady jsou předurčeny paralyzovat aktivnost obrany, podstatně narušit velení, způsobit ztráty obránců a tak napomáhat rozhodnosti útoku pozemního sledu vojsk. Aby vysazení proběhlo úspěšně, je nezbytné především spolehlivě umístit systém PVO nepřítele na směrech přeletu vojenského dopravního letectva a vrtulníků s výsadkem. V tomto směru je nezbytné soustředit úsilí bojového letectva, raketových vojsk a dalekonosného dělostřelectva, které se podílejí na palebném ničení bránců se vojsk, zabezpečení přeletu a bojové činnosti výsadek.

Důležitou úlohu při dosažení nepřetržitosti útoku mohou mít mobilnější jednotky, útvary, představené a obcházecí odřady, které v těsné součinnosti se vzdušnými výsadkami se nezavazují do zdoluhavých bojů s jednotlivými uskupeními bránců se nepřítele a využívají mezer v jeho sestavě. Jsou schopny rozhodným způsobem pronikat k jeho nejzranitelnějším a životně důležitým objektům, ničit je nebo obsazovat, dezorganizovat provoz na komunikacích, systém velení a práci týlových orgánů. K zabezpečení úspěšného postupu těchto svazků a útvarů bude často zapotřebí vést silné údery letectvem, raketovými vojsky a dělostřelectvem k vytvoření „koridorů průchodů“ k průlomům do hlubokého týlu a k uskutečnění palebné podpory při jejich činnosti v odtržení od vlastních vojsk. V letech Velké vlastenecké války byly získány velké zkušenosti z využívání frontových a armádních rychlých skupin, které byly zasazovány na rozhodujících směrech. Byly předurčeny k rychlému rozvíjení útoku do hloubky, roztnutí fronty, rozdělení a rozdrobení uskupení nepřítele, jejich zničení po částech, rychlému obsazení mezilehlých obranných čar a důležitých rájů z chodu a tak k dosažení vysokých temp a nepřetržitosti činnosti vojsk v průběhu útočných operací. Rychlá vojska se zpravidla směle odtrhovala na velké vzdálenosti od hlavních sil a vedla rozhodnou manévrovou činnost v týlu nepřítele, čímž napomáhala dosahování nepřetržitosti vedení nejen frontových a armádních operací, ale i operací skupin frontů.

Narůstání úsilí vojsk prvního sledu zasažením druhých sledů a záloh do sražení k udržení převahy nad nepřítelem na rozhodujících směrech i v soudobých podmínkách zůstává jedním ze způsobů dosažení nepřetržitosti útoku. Je to pochopitelné, neboť první sled v průběhu útoku

do velké hloubky při překonávání nejširšího taktického zóny obrany nepřítele, různých překážek a odrážení protiztíží a protiúderů může mít velké ztráty způsobené zvláště vysoce přesnými zbraněmi. Přirozeně některé svazky budou upoutány zdlouhavými boji a tempa jejich postupu se mohou podstatně zpomalovat. K nepřetržitému rozvíjení dosaženého úspěchu a k rychlému využití výsledků hlubokých palebných úderů a činnosti vzdušných výsadků je zapotřebí zasadit čerstvé síly a prostředky do sražení.

V letech Velké vlastenecké války bylo toto opatření hlavním způsobem narůstání úsilí v průběhu operací. Např. ve viselsko-oderské operaci měla většina sborů prvního sledu bojovou sestavu ve dvou sledech, u frontů a armád se vytvářely silné rychlé skupiny, v některých armádách byly organizovány předsunuté odřady speciálně k obsazení přeprav na vodních překážkách. To všechno umožnilo, s využitím silného počátečního úderu na nepřítele, bez přerušení rozvíjet taktický úspěch v operační a potom i ve strategický.

Je pochopitelné, že v soudobých podmínkách je nutné přistupovat k této otázce tvůrčím způsobem. Jestliže v letech Velké vlastenecké války bylo dosahováno narůstání úsilí na směrech hlavních úderů převážně soustředěním velkého množství vojsk v úzkých pásmech, potom v současných podmínkách je to nepřijatelné, protože může vést k vytvoření výhodných cílů pro hromadné vysoce přesné údery nepřítele. Proto zabezpečení nepřetržitosti bojové činnosti v současné době je spojeno především s uměním palebného ničení nepřítele a krátkodobého hromadění sil na rozhodujících úsecích v potřebné době. Vševojskové svazky druhého sledu nebo zálohy s vysokou mobilností jsou schopny ze vzdálených rajónů rychle se přesunovat na rozhodující směry a vést překvapivé soustředěné údery na nepřítele. Přitom mohou působit jen omezenou dobou (v období plnění jednoho důležitějšího úkolu) a ihned se rozpítylovat, aby nebyly napadeny mohutnou palbou vysoce přesných zbraní. Přesun vojsk je nutné uskutečnit utajeně, rychle a odvážně.

Dovedný manévry vojsky, silami a prostředky zůstává jedním z nejdůležitějších způsobů zabezpečení nepřetržitosti bojové činnosti v průběhu útočných operací. Smělost a odvaha, které hraničí s rizikem, rychlá a včasná změna směru hlavního a dalších úderů, manévrem do pásma souseda s následným vyjitím do vlastního, nepřipuštění šablony ve způsobech činnosti, vnucování vlastní vůle nepříteli — to je

hlavní co musí být základem manévru, který zabezpečuje úspěch útočných operací.

Narůstání úlohy manévru k zabezpečení nepřetržitosti bojové činnosti vojsk v útočných operacích je zákonitým důsledkem rozvoje prostředků ozbrojeného zápasu, především výsledkem nesmírného růstu síly palby a pohyblivosti vojsk. To názorně potvrzují zkušenosti z Velké vlastenecké války, ve které manévry silami a prostředky byl jedním z rozhodujících faktorů boje o získání iniciativy a zabezpečení nepřetržitosti útoku v armádních a frontových operacích i v operacích skulin frontů.

V široké míře byl uskutečněn manévry silami a prostředky ve Ilovsko-sandoměřské operaci (v roce 1944). Velitel 1. ukrajinského frontu maršál SSSR I. S. Koněv měl v podřízenosti jako rychlá vojska tři tankové armády, dvě jezdecko-mechanizované skupiny, dovedně jimi manévrovali, operačně ovlivňovali nepřetržitost vedení operací, rychle dosahovali změn v situaci ve svůj prospěch a celkového úspěchu.

Kladné zkušenosti smělého manévru k přenesení hlavního úsilí frontu na nový směr byly získány v průběhu pobaltské útočné operace. Hlavní stan vrchního velení vzal v úvahu rostoucí odpor nepřítele na přístupech k Rize a rozhodl přenést hlavní úder z řížského směru na memelský, kde bylo jeho uskupení slabší. V souladu s tímto 1. pobaltský front v podmínkách nepřetržité bojové činnosti v krátké době přeskupil pět vševojskových, tankovou a leteckou armádu, dva tankové sbory a jeden mechanizovaný a bez operační přestávky uskutečnil novou memelskou útočnou operaci. Tak byla zabezpečena i nepřetržitost strategického útoku a zničení německých fašistických vojsk v Pobaltí.

Současné s manévrem vojsky (silami) v letech Velké vlastenecké války neustále narůstala úloha manévru palbou dělostřelectva a letectvem. V soudobých podmínkách, kdy dostřel a dolet, mohutnost a přesnost těchto prostředků nesmírně vzrostly, jejich manévry údery bude mít zvláštní význam. Soustředěnými palebnými údery na nejdůležitějších směrech a do celé hloubky obrany nepřítele je možné způsobit takové zničení obránce, které ho zbaví schopnosti odporu.

Problém dosažení rychlosti útoku nemůže být zcela řešen bez organizace aktivní noční činnosti vojsk. V průběhu Velké vlastenecké války její podíl nepřetržitě narůstal. V útočných operacích jejího prv-

ního období byla vedena jednotlivými jednotkami a útvary. V dalších obdobích v ní působily střelecké, mechanizované a tankové sbory, vševojskové a tankové armády; stala se obvyklým jevem. Noční bojovou činnost vedly nejen svazy, ale i vojska frontu. Např. v berlínské operaci úderné uskupení 1. běloruského frontu přešlo do útoku 16. dubna roku 1945 dvě hodiny před svítáním. Jeho silný noční úder se současným osvětlením objektů terénu 143 světlometry byl pro nepřítele úplným překvapením. V průběhu jedné a půl hodiny postoupilo až čtyři kilometry do hloubky hlavního pásma obrany nepřítele, což zabezpečilo další úspěch operace.

V soudobých podmínkách, ve spojitosti se zvětšením bojových možností vojsk a zdokonalením jejich technického vybavení, rozšiřují se měřítka bojové činnosti vojsk v noci, narůstá její význam. Nejde o omezené využívání nočních podmínek k plnění druhořadých úkolů, ale o nepřetržitě vedení rozsáhlé útočné činnosti velkými uskupeními vojsk s rozhodnými cíli. Uskutečnění úspěšného útoku v noci, jak ukazují zkušenosti, vyžaduje jeho včasnou přípravu a vedení doplňkových opatření ve dne k zabezpečení efektivního použití vojsk, bojové techniky a zbraní, orgánů a prostředků velení.

V současné době několikanásobně vzrostl význam tvůrčího faktoru při dosažení úspěchu. Zjištění zranitelných míst nepřítele, bojová aktivnost a válečná lest, umění v potřebné době riskovat, překvapivá a ohromující činnost, nucení své vůle nepříteli, rychlé reagování na změny situace, vedení bojové činnosti nepřetržitě ve dne v noci, v jakýchkoli povětrnostních podmínkách, s krajním vypětím sil — to jsou ty nejdůležitější bojové vlastnosti velitele, které nabývají nyní na zvláštním významu. Přitom je nutné upozornit na umění velitelů a štábů pečlivě vést průzkum vysoce přesných prostředků, zejména průzkumných a úderných i průzkumných a palebných systémů nepřítele, a okamžitě je ničit po jejich zjištění.

Mezi těmito kvalitami bylo vždy důležitým ukazatelem vysokého bojového mistrovství velitelů a štábů umění dovedně dosahovat překvapení v činnosti vojsk. Ve varšavsko-poznaňské operaci 1. běloruského frontu bylo ho dosaženo díky hluboké promyšlenosti a podrobně rozpracovanému plánu oklamání nepřítele a jeho dovednému uskutečnění v praxi shora dolů. Nepřítel byl ohromen silou překvapivého mohutného úderu, v jehož důsledku vojska frontu, která zahájila průlom na několika úsecích v šíři 34 km, na konci opera-

ce jej rozšířila na frontě do 500 km a postoupila do hloubky až 500 km; ve svém pásmu osvobodila celou západní část Polska.

K dosažení překvapení mají velký význam umění používat originálních způsobů bojové činnosti a opatření maskování a dezinformace. Současně je nutné zabezpečit se proti překvapivým úderům nepřítele. Proto je důležité zajistit

- nepřetržitost průzkumu,
- rychlost reagování na všechny změny situace,
- udržování vojsk a orgánů velení na vysokém stupni bojové pohotovosti a ve schopnosti okamžitě zmařit jakoukoli překvapivou činnost nepřítele,
- přesnou součinnost všech sil a prostředků a jejich všestranné zabezpečení,
- umění velení vojskům a zbraním v podmínkách aktivního radioelektronického boje stran.

Za soudobých rádiových, radiotechnických a dalších nejnovějších prostředků průzkumu je velmi obtížné utajit velká soustředění vojsk a sil. Nepřítel se ovšem bude snažit způsobem různých klamných opatření a dezinformace uvést protistojící stranu v omyl a s využitím pohotových sil a prostředků druhých sledů a záloh, palbou všech prostředků a pevnou obranou na připravených čarách v hloubce, protiztečemi a protiúderem zastavit útočnicka, v případě výhodné situace ho odradit do výchozích prostorů.

Proto boj s nepřátelskými zálohami je nejdůležitějším faktorem dosažení nepřetržitosti rozvíjení operací. Jejich podíl v soudobé obraně je velmi značný. Např. v pozici obraně armád NATO mohou tvořit od 30 % do poloviny všech sil a v mobilní (manévrové) do 60—70 % bojového složení vojsk polních armád a skupin armád. V sestavě záloh jsou používány zpravidla tankové, obrněné a aeromobilní svazky a útvary, které mají vysokou pohyblivost, velkou palebnou a údernou sílu a kromě toho značnou odolnost proti dnešním prostředkům ničení. Rozmísťují se v hloubce obrany od 80 do 250 i více km od předního okraje rozptýleně a ve skrytu. Velení NATO v průběhu mnohých velkých cvičení při vytváření silných a vysoce mobilních záloh počítá s jejich včasným zasazením do sražení nejen změnít nepříznivý poměr v silách a prostředcích na ohrožených směrech, ale i vytvořit značnou převahu nad útočníkem a získat iniciativu v činnosti.

Všechno to potvrzuje důležitost a složi-

tost boje se zálohami v průběhu útoku. Na jeho výsledku ve značné míře závisí úspěch a doba dosažení cílů operací. Způsoby jejich zničení budou určovány konkrétními podmínkami situace. Např. v letech Velké vlastenecké války zálohy nepřítel, které se nacházely za hranicemi dosahu palby dělostřelectva, byly zpočátku oslabovány hromadnými leteckými úderů a dokončení jejich zničení bylo uskutečňováno vševojskovými svazky a svazy bezprostředně v průběhu odrazení protiúderů nebo při překonávání jejich zaujatých čar.

Vyzbrojení vojsk mohutnými jadernými a palebnými prostředky v soudobých operacích značně mění charakter, obsah a způsoby boje s operačními zálohami. Hlavní v něm není odrazení protiúderů vojsky, jak tomu bylo v minulé válce, ale zničení druhých sledů a záloh v prostorech jejich soustředění a na osách přesunu vedením mohutných úderů dalekonosnými prostředky jaderného a palebného ničení. Vzdušné výsadky a vrtulníkové jednotky, které působí v týlu nepřítel v součinnosti s vysoce pohyblivými svazky útočícími čelně, v tomto případě budou dokončovat jejich zničení.

Mezi opatřeními operačního zabezpečení je obtížné docenit úlohu a význam zejména operací, uskutečňovaných v útočných operacích zvláště s překonáváním vodních překážek. Jak ukazují zkušenosti z Velké vlastenecké války, hlavními faktory, které umožňují nepřetržitě rozvíjet útok při násilném přechodu velkých řek, jsou:

- jeho pečlivá organizace,
- předejití nepřítel v příchodu k nim,

— obsazení důležitých přeprav a předmostí, na protilehlém břehu předsunutými oddády, předvoji a vzdušnými výsadky,

— manévry přepravními prostředky s rozsáhlým použitím vrtulníků k rychlé přepravě pontonových a mostních souprav.

To vše napomáhá k přenesení úsilí vojsk na protilehlý břeh v krátké době.

Důležitý význam k zabezpečení nepřetržitosti útoku mají překonávání mezilehlých čar z chodu, pásem zamoření, rozrušení, minových výbušných zátarasů, včasna příprava dalších operací (v průběhu předcházejících) a jejich uskutečnění bez operačních přestávek, získání a udržení iniciativy k rychlému rozvíjení bojové činnosti v operační hloubce. Přitom je nezbytné včas připravovat vojska (druhé sledy, zálohy) ke splnění plánovaných i nepředvídaných úkolů. Při vedení předstihujících jaderných a silných palebných úderů nepřítel jsou jako prvořadá opatření: rychlé obnovení bojeschopnosti vojsk (sil) a znovuzahájení jejich útoku. Včasné doplnění záložních svazů a svazků osobami, bojovou technikou a zásobami materiálních prostředků, jejich rozptýlení a přesun, zabezpečení všech opatření maskování — to jsou důležité úkoly velitelů a štábů.

V soudobých podmínkách ve spojitosti s dalším zásadním a kvalitativním rozvojem prostředků ozbrojeného zápasu a způsobů vedení bojové činnosti princip nepřetržitosti a rychlosti útoku má nový obsah, je nejdůležitější ve vojenském umění. Jeho dovedné a tvůrčí použití zabezpečuje dosažení konečných cílů operace v krátké době.